

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. Vlt. Aliæ solutiones, & responsiones refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

Quaest. IX. Vtrum Deus faciat ens, &c. 75

eandem Epistolam coll. 1. Et Caietanum ibidem, quam Pater Suarez tom. 1. 3. part. disputat. 50. asserit esse sane probabilem, itaque dum Paulus dicit Christum, vel filium Dei dici praedestinatum, non tamen absolute, & simpliciter est intelligendum hoc, ita ut sit filius Dei, sed ut esset in virtute secundum Spiritum sanctificationis, id est, ut ad nos descenderet cum potestate, & efficacia ad sanctificandos homines ex resurrectione mortuorum, id est, moriendo, & resurgendo pro hominibus, quia mortuus est propter delicta nostra & resurrexit propter iustificationem nostram, vel secundum Spiritum sanctificationis, quem ex mortuis resurgendo ad nos misit, non enim fuit Spiritus datus, donec Iesu fuit glorificatus; vel denique quia praedestinatus est, ut nos sanctificaret sanctificatione perfecta & consummata, qualem habeant Sancti, quando in Christo ex mortuis resurgent, nam illud relativum qui praedestinatus est, aperte videtur referre ipsum filium Dei, de quo sermo praecesserat, quia sicut dicitur, qui factus est, ita dicitur, qui praedestinatus est: sed in priori parte refertur filius Dei: ergo in posteriori. Unde sicut in priori additur illa particula secundum carnem ad limitandum & explicandum terminum illius effectiois, ita in posteriori additur illa particula, secundum Spiritum sanctificationis, ad indicandum, & limitandum terminum illius praedestinationis, filius enim Dei cum sit aeternus, & per se beatus non potest simpliciter dici praedestinatus, ut supra etiam diximus, sed praedestinatus est ut assumeret humanitatem in qua virtutem, ac potestatem haberet sanctificandi homines: denique hoc maxime quadrat cum textu graeco, qui non habet relativum, qui; sed per adiectiva dicitur factus hoc modo secundum carnem praedestinatus filio Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis, solum enim ut optime adnotat Suarez contra hanc expositionem potest obici, quia propria & perfecta ratio praedestinationis refertur ad illud bonum, quod excellentius est in praedestinato, & ideo in puris creaturis praedestinatio dicitur in ordine ad beatitudinem, quia est hoc perfectissimum bonum eorum: verò respectu Christi Domini esse sanctificatorem hominum non est excellentius bonum eius, maius enim est esse filium Dei: ergo.

75 Sed haec obiectio non est magni momenti ait eximius Doctor, tum quia non est necesse Paulum loqui de perfectissimo termino praedestinationis, tum quia si ipse filius Dei est obiectum talis praedestinationis, ut dicta expositio supponit, non potest tam proprie dici praedestinatus, ut sit filius Dei, quam ut sit homo habens virtutem ad sanctificandum homines.

76 Tertio dico huius praedestinationis obiectum non esse Verbum diuinum, sed potius hominem hunc directè, & formaliter dicentem humanitatem, & indirectè suppositum diuinum, sicut quando dicimus hic homo Christus est servus Dei, & terminus est sanctificatio hominum per mortem &c, secundum quam potest salvari, & quod praedestinatio sit proprie ordinatio, ita ut in homine producat relatio, quae relatio non est rationis, sed realis qui est, & versatur inter Christum & sanctificationem hominum, quae sunt extrema realiter distincta, in qua solutione supponitur omnipotentiam productivam ad extra esse voluntatem, vel intellectum, quae probabilis opinio est,

I. P. Tom. II.

vel praedestinationem esse conditionem sine qua non resultat talis relatio, ut ex eo quod producat Angelus in caelo resultat relatio similitudinis, vel dissimilitudinis in malis. Secunda autem suppositio supponit praedestinationem non esse proprie ordinationem, quia Verbum diuinum non est capax relationis ad creaturas, ut est sanctificatio: intellige quam volueris ex illis tribus, quibus euidenter solutum corruit argumentum.

SUBSECTIO VLTIMA.

Alia solutiones, & responsiones refutantur.

77 Iste autem Suarez, qui probabilem responsionem praedictam docuerat, probabiliter asserit responsum hoc, quod his verbis explicat tom. 1. 3. part. quest. 24. art. 4. dist. 50. sect. 2. §. quo circa, verus, ac propius sensus huius locutionis est Christus, ut est, hic homo praedestinatus est, ut sit filius Dei naturalis, cuius praedestinationis obiectum est hic homo ut sic, in cuius proprio conceptu non includitur suppositum filij Dei; sed solum id, quod subsistit in hac humanitate ut sic, terminus autem huius praedestinationis est, esse filij Dei naturalis, quia suppositum filij Dei non includitur in obiecto praedicto, seu conceptu huius hominis praecipitur: igitur hic homo ut sic prius ratione, quam concipiatur esse filius Dei, & per diuinam praedestinationem ordinatur, & hic ordo rationis sufficit ad hanc praedestinationem; unde satis est, ut in ratione sua formali & conceptu veluti obiectivo sit prius quia praedestinatus est actus mentis includens decretum diuinæ voluntatis. Et §. ex quo colligitur, ait, contra Caietanum, at praedestinatio est actus mentis, quae praescindere poterit ea, quae in re coniuncta per identitatem sunt; & praecise concipere hunc hominem, ut subsistentem in hac humanitate, abstrahendo ab hoc vel illo subsistente, & ordinare ut sit tale subsistens, scilicet filius Dei, & ideo illa propositio est in rigore vera, quia ex vi Verbi praedestinandi non si ponitur aliquod suppositum subsistens in hac humanitate praeter suppositum filij Dei, sic Suarez.

Haec expositio & verba Patris Suarez, tanti Doctoris venia, multa continent, quae confirmant argumentum aduersariorum, probans Deum facere ens rationis, nam primo asserit praedestinationem esse actum praescindentem rationem communem absque particularibus subsistentibus, & sic concipiendo hunc hominem sine hoc numero supposito ordinare illum, ut sit tale suppositum.

79 Contra quae sic argumentor, quia praedestinatio est actus intellectus diuini includendo decretum: sed praedestinatio praescindit ea, quae à parte rei sunt idem: ergo vel facit ens rationis talis actus, quia praescindendo vnum ab alio, ex his, quae sunt idem realiter diuidimus idem à se ipso, & distinguimus illa inter se, faciendoque distinctionem inter illa, verbi gratia quando intellectus noster cognoscit iustitiam sine misericordia in Deo diuidit, & distinguit, seu separat intentionaliter representando vnum sine alio, & faciendo distinctionem rationis: ergo si Deus praescindit ea quae à parte rei non sunt distincta, cognoscit vnum sine alio: ergo diuidit vnum

ab alio, & separat: ergo facit distinctionem inter illa, sed talis distinctio non est realis: ergo rationis; inter ea autem quæ sunt idem à parte rei, non potest Deus facere distinctionem realem: ergo si facit distinctionem, facit distinctionem rationis; sed hæc est ratio: ergo facit illud.

Nec obstat dicere, quod ex eo modo præcindendi formaliter non oriatur distinctio rationis.

Contra, quia licet præcisio formaliter non sit fabricatio entis rationis, quod adhuc sub iudice lis est, & asseritur probabiliter à multis, nihilominus qui potest per intellectum præcindere ea, quæ à parte rei sunt idem, cum illam rem concipiat per inadæquatos conceptus; ideo enim præcindit quia non adæquate concipit rem secundum omnem formalitatem, ut asserit ipse Suarez pluribus suæ Doctrinæ locis, ut in *Metaphysica tom. 1. quest. Vtrum præcindatur ens à perfectitate, & in alietate, & disp. de Deo. 2. tom. 1. part. tract. de a. tribus & tract. de Trinitate*; sed vno conceptu secundum unam rationem, & alio secundum aliam; sed qui sic concipit cum concipiat ita imperfecte potest facere ens rationis distincte; ideo enim homo facit distinctionem, quia præcindendo, quæ à parte rei sunt idem per inadæquatos conceptus cognoscit &c. vnum sine alio; sed Deus præcindit, & abstrahit: ergo facere potest distinctionem rationis quæ necessario sequitur ad præcisionem, præcipue cum à Patre Suarez 2. tom. dicatur nihil aliud esse præcisionem facere, & præcindere, nisi partiri, & diuidere intentionaliter, seu partitionem facere.

81 Sed partiri est separare, & distinguere, & distinguere est distinctionem facere; sicut ego, qui realiter diuido aquam separe, & distingo, & separationem facio, & partitionem ubi non erat, & ego, qui diuido & partior attributa diuina, diuisionem, & distinctionem facio inter illa ut patet ex terminis: ergo si Deus præcindit partitur, diuidit, distinguit, distinctiones facit, diuisiones, & partitiones inter ea, quæ idem sunt: ergo facit distinctionem rationis quia inter idem non potest realiter distinguere Deus. Deinde sic distincta ait Suarez ordinare, sed non potest ordinare & referre realiter, quia sunt idem realiter: ergo ordinat per rationem & ordinationem rationis, fabricatur ergo relationem rationis. Denique licet non faciat ens rationis, non potest dubitari quod imperfecte cognoscat qui præcindit, nam præcindere est per inadæquatos conceptus concipere, ut ait Suarez, cognoscendo conceptu confuso, & ideo, quia imperfecte nos concipimus, & per inadæquatos conceptus præcindimus in Deo iustitiam à misericordia, ut ipse Suarez ait, 1. part. tractatu de attributis, & Beatus, quia limitata cognitione cognoscit Deum, præcindit vnum gradum cognoscibilitatis ab alio, quia non penetrat, & comprehendit Deum, quia licet in opinione positum sit, an tunc faciat ens rationis, nihilominus non est dubium quin propter illam limitationem & modum cognoscendi imperfecte cognoscat; sed Deus præcindit suam prædestinationem in Christo Domino, quæ sunt idem realiter id est hominem hunc ab hoc subsistente in hac humanitate: ergo imperfecte cognoscit Deus, quod est falsum: ergo falsa illa explicatio, ex qua hoc inconueniens sequitur.

82 Secundo dicit Suarez quod de ratione huius hominis non sit hoc suppositum, sed solum subsistens in hac humanitate ut sic, quia suppositum

filij Dei non includitur in obiecto prædicto, seu conceptu huius hominis præconcepitur; igitur hic homo ut sit prius ratione, quam concipiatur esse filius Dei, & per diuinam prædestinationem ordinatur, & hic ordo rationis sufficit ad prædestinationem, contra quod sic argumentor.

Deus ordinat per se sua prædestinationem, & iste ordo est rationis, ut ipse Suarez asserit: ergo Deus facit ordinem rationis sua prædestinatione, quia ordinare est ordinationem facere ut de se patet; item illa prædestinatione à Deo præconcepitur hic homo, ut sit prius ratione; quam concipiatur esse filius Dei: sed à parte rei, & in se non est ita prior: ergo Deus concipit inter illa prioritatem, & facit illam, quæ non est à parte rei: ergo facit ens rationis prioritatis: ergo concipit res aliter ac est: ergo falso cognoscit, ablit hoc omne, ablit igitur fons horum inconuenientium, opinio, & explicatio nimirum Suarez, quæ integra sic repellitur efficaciter. Deus comprehendit hunc Christum: ergo cognoscit illum ut est, & comprehendit euidentissimè hunc numero hominem sua diuina prædestinatione: sed hic numero homo Christus est filius Dei naturalis, imo non potest non esse filius Dei naturalis, quia Christus ut Christus petit hanc humanitatem suppositam, tam per suppositum diuinum: ergo hic homo Christus in se, & à parte rei est hæc humanitas, & hoc suppositum diuinum, & hæc vnio: ergo comprehensio diuina statim ac comprehendit hunc hominem Christum euidentissimè vidit totum hoc ut in se est; imo non potuit non videre illud, alias esset falsa, imperfecta, & ad minus non esset comprehensio; unde cum sit talis vidit clarissimè vsque ad vltimam formalitatem huius humanitatis, huius vnionis, & huius suppositi diuini ut in se sunt: sed in se hic homo non est prior se ipso ut subsistente in hac humanitate, nec habet ordinem ad illud, nec est confusè ante illud: ergo non vidit ut priorem ordinationem, sed ut in se est: ergo non cognouit, nec prædestinatio terminata est ad illud obiectum, ut ait Suarez, imo contra Suarez in illo obiecto, ut obicitur diuinæ prædestinationi, quia est comprehensua, & clarissima & infinite perfecta cognitio, includitur non solum vage, & confusè subsistens sine aliqua determinatione in hac humanitate, sed potius necessario includitur hoc suppositum diuinum, & hæc vnio, & hæc humanitas, quia eo modo est obiectum, ut est à parte rei, sed à parte rei in hoc homine Christo, de quo loquimur includuntur: ergo illa in obiecto illius prædestinationis, item quia maxima imperfectio est in Deo confusè cognoscere obiectum ut ipse Suarez asserit tom. 1. in 3. partem, quest. 1. art. 4. disputat. 5. sect. 1. §. dico 2. Sed sua prædestinatione confusè cognoscit hunc hominem vage subsistentem in communi, in communi enim cognoscere res, est confusè cognoscere, & ideo ait Suarez loco citato hæc verba. Dico 2. in primo signo quo Deus voluit vnionem hypostaticam voluit illam determinatè in tali persona & in tali natura, & non in communem hypostaticam in ea abstractione, quæ in incarnationem diuini Verbi, nam ille modus istæ definitionis abstractæ & confusæ non potest conuenienter tribui diuinæ voluntati, nam imprimitis imperfectionem involuere videtur, quia talis modus

modus voluntatis supponit in intellectu confusam cognitionem rationum vniuersalium; ergo Suarez asserit iam esse cognoscere abstractè, & rem in communi, & vniuersaliter sine determinatione & cognoscere confusè: ergo si ipse auctor asserit prius cognoscere Deum hominem vage, & in communi subsistentem, & non determinatè, absque dubio ab ipso fatendum est Deum confusè cognoscere: ergo cum imperfectione.

Nec potest dici quod quia nostro modo concipimus hoc, ideo dicatur. Contra, quia in hac quaestione non quaeritur quomodo nos cognoscamus diuinam prædestinationem, sed quomodo Deus prædestinet, & cognoscat Deus: ergo si responderet Suarez dicendo cognoscere prius in communi, & confusè, non loquitur de modo nostro, sed ex parte Dei, aut dicendum erit, in aliud inconueniens incidere, hoc est respondisse non ad propositum, nam ego interrogo quomodo &c. quomodo Deus prædestinet, & cognoscat, ille respondet, me cognoscere vt confusam illam scientiam: ergo non respondet interrogatis: ergo si ad propositum respondet, tribuit confusam cognitionem ipsi Deo: ergo imperfectionem, vnde non potest saluari Suarez vel ab vno vel ab alio inconuenienti; vnde si ad propositum respondet, vt debemus colligere ex tanto Doctore, falso loquitur; nam aliud est nos concipere diuinam, & de illis loqui nostro modo in quo potest esse aliqua proprietas quæ non est in re concepta; aliud vero est obiectiue concipere in Deo, eique aliquid tribuere quod in re non sit, primum enim verum est, & non reddit falsam conceptionem nostram; secundum vero non potest esse sine falsitate, quia conceptio non est conformis rei conceptæ: quo sensu verum est illud commune axioma vnumquodque verè concipi sicut est, vt verè concipiatur: ergo quamvis non confusè concipiamus ea quæ sunt in Deo, tamen non possumus ei verè tribuere aut voluntatem, aut minus scientiam obiecti confusi, vt priorem etiam secundum nos, volitionem, & scientiam obiecti particularis, & distincti; vnde propterea non existimandum est Deum prius veritari circa vniuersalia, quam circa particularia, quia cum prius omnia distinctissime intelligat non aut incipit velle cognoscere, etiam secundum rationem ab vniuersalibus, & confusis: sed omnino distinctè, & particulari vult, & cognoscit quidquid diuina voluntas vult, & cognoscit diuinam scientiam, & rationes vniuersales cognoscit, & vult in rationibus particularibus distinctè volendo, & cognoscendo particularia; hoc enim modus ad maiorem perfectionem spectat, tam in intellectu quam in voluntate, quod explicatur hoc clarissimo exemplo, non enim est intelligendum prius secundum rationem ordinasse Deum ad gloriam homines in communi, & postea hos in particulari, hic enim modus concipiendi diuinam voluntatem, & à fortiori diuinam scientiam, neque est verus, neque in re habet fundamentum: ergo similiter non habet fundamentum dicere prius ratione prædestinationem diuinam terminatam fuisse ad hunc hominem, non in hac determinata Verbi subsistentia subsistentem, sed vage, & confusè, & postea in hac determinata propter eandem rationem.

84 Ultimo assero me nescire, quomodo concipiantur hæc omnia verba Patris Suarez, & quomodo cohareant cum verbis ipsius in metaphy-

sica, vbi absolute negat Suarez Deum posse facere ens rationis, distinctionis, relationis &c. cum hic illa videatur concedere ipse viderit, me autem coherenter inter illa mei ingenij tarditate non videre fateor, libentissime vellem ab aliquo in hac materia illuminari, dum male est Magister non sequor: sed insisto cæteris explanationibus, quam argumentum oppositum euidenter solutum, non scilicet vt nodum gordianum vobis trado, difficultatum enim nodos malim soluere, quam scindere licet Alexandri Magni gladio, & ense decorarer.

Ad tertium distinguo maiorem quam dare 85 existentiam id est denominationem extrinsecam per actum verum, purè speculativum cognoscen- tem ens rationis vt fictum nego; obiectivam, intrinsecam, fictam, apparentem per actum practicum concipientem ac si esset quod non est concedo, quod non facit villo modo Deus.

Concedo totam illam confirmationem, quia 86 non est contra nos, nos enim concedimus Deum dare esse obiectivum extrinsecum, quod in priori est existentia entis rationis, creatura enim propriè dat existentiam entis rationis fictam intrinsecam.

Ad contra, Respondetur non ideo fieri ens 87 rationis ab ente creato, quia ab eo recipit esse obiectivum extrinsecum per actum verum, & purè speculativum, vt Deus illi tribuit: sed quia recipit à creatura esse obiectivum intrinsecum, practicum, falsum & fictum concipienter aliter, ac sunt res, quod Deus non facit.

Ad secundum contra distinguo vt supra ma- 88 iorem, & nego minorem propriè loquendo, & vt quaeritur in quaestione, & nego consequentiam, & iterum nego illam minorem: sed vt sic &c. & illam consequentiam sequentem, & iterum nego ultimam consequentiam, vt patet ex dictis.

Ad tertium argumentum negatur maior quod 89 Deus cognoscat vt distincta attributa propria, nam certum est vt bene adnotat Pater Vazquez 1. part. disp. 118. cap. 5. Deum cognoscere attributa, quæ nos diuina, & pro nostro modulo distincta intelligimus: sed cum hæc omnia in Deo sint vna simplicissima entitas, & Deus intelligat seipsum sicut reipsum est, nec in sua cognitione alio modo sibi obicitur, & repræsentetur, sequitur hæc omnia attributa quæ nos facimus plura & reipsum vnum tantum est, & vnum simplicissimum à Deo cognosci, argumentum sanè rectè probaret illa omnia à Deo cognosci vt distincta si ex natura rei inter se distincta essent, vt asserit Scotus; at vero cum non distinguantur nisi per intellectum, hinc etiam fit Deum nullo modo posse per respectum ad intellectum, & voluntatem suam attributa distinguere, siquidem non minus sunt idem suapte natura intellectus, & voluntas, quam cætera attributa.

Ad probationem respondetur concedendo 90 maiorem, negando minorem: ad probationem minoris nego quod Deus cognoscat filium procedere per intellectum, non per voluntatem, vt sunt à parte rei, quia cum intellectus similiter, & voluntas sint eadem simplicissima voluntas, & entitas, & à Deo secundum proprium conceptum considerentur non possunt à Deo concipi vt separata, quia aliter conciperentur ac sunt, ideo non est concedendum Deum videre filium procedere per illum non per voluntatem, quia in

Deo intellectus, & voluntas sunt idem omnino, & ideo absolute illud negandum est ut iam diximus; at vero quia nos loquimur de Deo, & de his quæ sunt in Deo, secundum quod à creaturis concipiuntur à nobis, quomodo alia est ratio intellectus, & voluntatis, alia proinde sicut dicitur Deus intelligere per illum, & non per voluntatem, & sicut Deus dicitur velle per voluntatem, & non per intellectum, ita Spiritus sanctus dicitur procedere non per illum, sed per voluntatem; quod omne certum est provenire ex diversitate nostrorum conceptuum imperfectè, & inadæquate cognitionem divinitatem, & cognitionem divinam in ordine ad nostra, nam si intellectus & voluntas conciperentur, imò & cognitio divina ut est in Deo, & ut per illam concipiuntur intellectus, nimirum, & voluntas à Deo scilicet ut sunt in seipsis utique vno conceptu exprimerentur, neque aliquid vni tribueremus, quod negaremus alteri, nec diceremus Deum cognoscere Verbum produci per intellectum, & non per voluntatem: sed certè videremus, & iudicaretur filium produci per eandem simplicissimam formalitatem, & entitatem qua producit Spiritus sanctus, æquivalentem tamen pluribus, & distinctis, sicque cognosci à Deo, nam sicut Deus in sua entitate habet eminentiam quandam, ratione cuius datur communicatio ad intra respectu filij & Spiritus sancti sine distinctione intellectus, & voluntatis, sic etiam cognitio divina ut infinite perfectissima habet eminentiam infinitam, ratione cuius cognoscit eminentissimo modo produci per illum Verbum, & per voluntatem Spiritum sanctum sine aliqua distinctione ex parte intellectus, & voluntatis cognoscendo illam simplicitatem summam.

91 Alia solutio est, quæ solet tribui nimirum ad hoc ut dicatur Deum cognoscere filium produci per intellectum, & non per voluntatem non esse necessariam actualem distinctionem factam ab intellectu divino inter intellectum, & voluntatem: sed satis esse cognoscere distinctionem virtualem & eminentialem, æquivalentem distinctionis rebus repertam inter ipsum intellectum divinum, & voluntatem.

DISPUTATIO.

De Principiis Metaphysicis alphabetico ordine dispositis.

A

ACCIDENTIA magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est; hoc principium tradidit Aristoteles 1. de anima, cuius sensus, ut inquit D. Thomas est quod essentia in hac vita potius à posteriori, quam à priori quidditative cognoscantur, hoc est per proprietates, & operationes; omnis enim cognitio essentialium earum rerum, quæ simpliciter tales dicuntur, quæque substantiæ sunt, nobis potius abstractiva, quam intuitiva est, ac proinde non immediate in se, sed per aliud medium prius cognitum attingimus

obiecta substantialia; hoc autem medium, universalius, & facilius est ad hunc finem consequendum accidens, quia vel inheret intrinsece vel adheret substantiæ, & ab intrinsecis principijs eiusdem fluit, secundum sententiam Thomistij hoc pronuntiatur Aristotelis intelligitur de accidentibus per se, & proprie convenientibus substantiæ, & ratio est quia huiusmodi accidentia sunt proprium exercitium essentia, & non commune aliis distinctis ab ipsa ac proinde tanquam proprius effectus, & proprium signum ostendit nobis essentiam, à qua fluit, & quidditatem, à qua dimanat; unde hominis essentiam per ritum, discursum & intellectum optime cognoscimus; cognitio enim propria alicuius per id, quod proprium est illius, & non commune debet ignorare, quare essentiam hominis per albedinem non proprie, & perfecte cognoscimus; quia albedo est accidens commune multis distinctis ab homine essentialiter, & ideo ipse Philosophus ubi supra ad explicandum axioma hoc vltus est exemplo caloris summi, per quem ait melius cognosci ignem, quam per lucem; quia lux communis est yderibus & igni, imò secundum maiorem perfectionem convenit illis, quam huic; summus autem calor, & summe intensus est proprietas ignis, seu accidentis, quod ut proprium illius à nobis cognoscitur.

Etiā potest intelligi hoc axioma de accidentibus communibus, dum tamen ita combinantur, vel tot concurrant tali ordine, ac dispositione, ut æquivalent accidentibus propriis; unde optime cognosco Socratem per illa accidentia simul sumpta, & combinata, quæ licet quoad partem aliis conveniant, quoad talem collectionem tamen ordinem, & dispositionem alteri non conveniunt; ac proinde aliquomodo principia intrinseca substantialia illius nobis manifestant; v. g. talis facies, ea statura, huiusmodi color crinium, & alia id genus, quæ quotidie experimur.

Accidens definitur per subiectum, hoc secundum principium tradidit Aristoteles 7. Metaphys. & rationem tribuit Philosophus, quia ordo ad subiectum est de essentia accidentis; ideo enim Pater, ut Pater recte definitur per filium, quia de essentia Patris ut talis reduplicative est ordo, seu respectus ad filium, vel ad substantiam generitam, & sic dicimus, Pater est, qui genuit filium; nec mirum quia hoc non est proprium accidentis, sed etiam omnium etiam essentialium ad aliud; unde materiam primam optime definimus per formam, hoc est per respectum essentialem ad ipsam. Verum est quod cum duplex detur accidens aliud proprium, aliud commune, melius definitur accidens proprium per proprium subiectum, quam commune per commune subiectum, sicut perfectius definitur accidens per conaturalè subiectum, quam per subiectum, cui violentum est tale accidens; quapropter aptior definitio caloris est per ordinem ad ignem, quam ad aquam, cui violente convenit calor; nihilominus tamen sicut supra diximus, melius possumus definire accidentia per ordinem ad proprietates, si quas habet, & operationes proprias; quia huiusmodi operationes, tanquam proprium exercitium accidentis, utcumque nobis ostendunt essentiam illius, secundum vltimam differentiam eiusdem.

Accidens